

Esitys Tampereen kaupungin avustuksesta virtavesien ennallistamishankkeisiin

Esityksen tausta ja perusteet

Tampereen kaupungin alueella on useita arvokkaita virtavesikohteita, joiden kunnostaminen tukee sekä ympäristön tilaa että kaupungin elinvoiman pitkän aikavälin kehitystä. Virtavesien ekologinen tila vaikuttaa suoraan paikallisten kalakantojen elinvoimaisuuteen, viheralueiden maisema- ja viihtyisyysarvoihin sekä alueen lähiluonto ja virkistyskäyttöön.

Tampereella on KVYY Yhdistyksen toimesta viime vuosina suunniteltu ja toteutettu useita virtavesien kunnostus-, seuranta- ja ennallistamistoimia yhteistyössä kalatalousalueiden, yhdistysten ja viranomaisten kanssa. Hankkeissa (esim. VIRTa ja VIRTa2-hankkeissa) on tehty muun muassa sähkökoekalastuksia, taimenen kotiutusistutuksia, kunnostustalkoiden suunnittelua ja toteutusta, koneellisten kunnostusten ohjausta sekä suurten kunnostuskohteiden edistämistä. Toiminta on tuottanut merkittäviä tuloksia Tampereen kaupunkipurojen monimuotoisuuden ja kalatalouden kannalta (2017–2025).

Virtavesityön päätavoitteet:

1. **Selvitykset ja suunnitelmat** (Virta-vesi-inventoinnit, Kunnostussuunnitelmien laatiminen, Kunnostusten suostumukset ja luvat)
2. **Kunnostukset** (Nousuesteiden poisto, Kutualueiden kunnostaminen, Elinympäristön ennallistaminen)
3. **Kotiutusistutukset** (Taimenen mätirasiaistutukset, Taimenkantojen kartoitus)
4. **Sähkökoekalastukset** (Kotiutusistutusten tuloksellisuuden selvittäminen, Virtavesikunnostusten tuloksellisuuden arvioiminen, Taimenen vaellustutkimukset)
5. **Verkostotyö ja tiedottaminen** (Virtavesien kunnostusverkosto, Taimenen kutuhavainnointiverkosto, Yleisen tietoisuuden lisääminen)

Virtavesien kunnostus ja ennallistaminen voidaan nähdä luonnon monimuotoisuuden parantamisen lisäksi myös osaamis- ja elinvoimainvestointina:

1. **Virtavesikunnostukset** vahvistavat Tampereen osaamis- ja elinvoimapohjaa, kun paikalliset toimijat ja viranomaiset kehittävät yhdessä käytännön asiantuntemusta vesiluonnon parantamisesta ja sen vaikutuksista, mikä mahdollistaa tulevaisuudessa entistä vaikuttavammat, innovatiivisemmat ja vahvemmin elinvoimaa ja elinkeinoelämää tukevat ratkaisut.

2. **Kaupunkiluonnon ja lähiluonnon laatu** on yksi keskeinen osa asuinpaikkapäätöksiä. Vesistöjen tilaa parantavat toimet lisäävät alueen virkistysarvoa ja näin ollen myös houkuttelevuutta ja vetovoimaa.
3. **Luontomatkailu oheispalveluineen** kuten kalastuspalvelut, opastustoiminta ja lähiluontoreittien kehitys hyötyvät luonnonmukaisemmista virtavesiekosysteemeistä ja vahvemmissa kalakannoista.
4. **Kunnostetut tai ennallistetut virtavedet** tukevat myös Tampereen tavoitteita ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa, hulevesien hallinnassa sekä sinivihreän infrastruktuurin kehittämisessä.

Tämänhetkiset toimet ja tarve omarahoitussuudelle

Tampereen ja Pirkanmaan alueella on tällä hetkellä useita virtavesien ennallistamishankkeita valmis- teilla tai rahoitushakuvaiheessa. Kuten Pirkanmaan virtavesien kunnostustoimet 2026-hanke ja VIRT A 3 -hanke, jotka jatkavat menestyksestä työtä virtavesien ja taimenkantojen vahvistamiseksi Pirkan- maan isoihin järviin laskevissa joissa ja puroissa.

Useat näistä hankkeista edellyttävät toimintansa käynnistämiseksi omarahoitussuutta ja kaupungin avustus toimisi vipurahana, joka moninkertaistaa virtavesienhoitotyöhön kohdistetun hankerahan. (ELY-keskus, säätöt, EU-ohjelmat).

Avustusesitys

Edellä mainittuihin seikkoihin perustuen esitetään, että Tampereen kaupunki osallistuu Elinvoima- ja osaamislautakunnan päätöksellä KVVY Yhdistyksen virtavesien ennallistushankkeiden rahoittamiseen jatkossa vuosittain. Vuoden 2026 avustukseksi esitetään 3 000 euroa."

Määräraha käytetään hankkeiden omarahoitussuutena, mikä mahdollistaa moninkertaisen ulko- puolisen rahoituksen hakemisen sekä kunnostustoimien laajan jatkamisen Tampereen alueella. Kau- pungin tuki virtavesien kunnostustyöhön vahvistaa Tampereen roolia aktiivisena ja pitkäjänteisenä kumppanina luonnon monimuotoisuuden, kaupunkiluonnon ja kestävän elinvoiman edistämässä.

KVVY Yhdistys

Tekijät:

Ympäristöasiantuntija, FM:

Sami Ojala

Projektipäällikkö, DI:

Pyry Rinkinen